



19. Raamattuluento: Omatunto harhateillä

Terve omatunto

Ihmisellä on ihmeellinen sisäinen ääni, jonka tehtävänä on kertoa hänelle oikeasta ja väärästä. Omatunto kehottaa ja varottaa, syyttää ja antaa myös levon, jos sen ääntä noudattaa. Toki pitää edellyttää, että omatunto on terve, jotta se toimii oikein. Valitettavasti omatunto ei aina anna oikeaa ”signaalia”. Esimerkki hurskaan Jobin elämästä: hän puolusti arvostelijoille elämänsä: ”Minä pidän kiinni vanhurskaudestani, en hellitä; yhdestäkään elämäni päivästä omatuntoni ei minua soimaa.” (Job 27:6). Siinä oli todella hurskas mies! Hänen käsitykset itsestään eivät olleet kuitenkaan ihan oikeita. Vasta kun Jumala neuvoi hänet aidolle vanhurskauden tielle, Job alkoi nähdä asiat oikeassa valossa.

Myös apostoli Paavali vakuutti oman elämänsä puhtaudesta juutalaisen neuvoston edessä. ”Paavali loi katseensa neuvostoon ja sanoi: ”Veljet! Koko elämäni, tähän päivään asti, minä olen elänyt Jumalan edessä vilpittömästi, omaatuntoani loukkaamatta.”” (Ap. t. 23:1). Ja myöhemmin hän todistaa: ”Siksi teen kaikkeni, että minulla aina olisi puhdas omatunto Jumalan ja ihmisten edessä” (Ap. t. 24:16). Tarkasteltaessa Paavalin sanoja huomaamme niissäkin tarvetta selvennyksiin. Hän kyllä koki noudattaneensa aiemminkin elämässään aivan puhtaasti lakia, mutta kun laki tuli eläväksi hänelle hän ”kuoli”. ”Minä elin ensin ilman lakia, mutta kun lain käsky tuli, synty heräsi eloon ja minä kuolin” (Room. 7:9). Laki paljasti hänessä olevan synnin. Omatunto ei yksistään ollut osannut sitä tehdä.

Uskon elämän kannalta puhtaan omantunnon säilyttäminen on kuitenkin välttämätöntä. Jos omatunto ”likaantuu”, elämä on vaikeaa. Tunto syyttää ja ahdistaa. Seuraavat raamatunkohdat kertovat miten omatunto tulee puhtaaksi ja miten se säilyy puhtaana.

”kuinka paljon paremmin puhdistakaan Kristuksen veri! Ikuisen henkensä voimalla hän on antanut itsensä virheettömänä uhrina Jumalalle, ja hänen verensä puhdistaa meidän omantuntomme kuoleman teoista, niin että voimme palvella elävää Jumalaa.” (Hepr. 9:14).

”Astukaamme sen tähden Jumalan eteen vilpittömin sydämin ja varmoina uskossamme, sydän vihmottuna puhtaaksi pahasta omastatunnosta ja ruumis puhtaalla vedellä pestynä.” (Hepr. 10:22).

Omatunto puhdistuu, kun Kristuksen veri saa sen puhdistaa. Siihen tarvitaan myös varma usko. Ilman tätä puhdistusta olemme likaisia ja tunto on rauhaton, onhan kirjoitettu: ”Puhtaille kaikki on puhdasta, mutta epäpuhtaille ja epäuskoisille ei mikään ole puhdasta, vaan heidän mielensä ja omatuntonsakin on likaantunut.” (Tit. 1:15). Jos Herra ei ole saanut herättää tuntoa, se toimii toisenlaisilla eväillä, sillä nimittäin pakanoillakin, ilman Jumalaa elävillä ihmisillä, on omatunto. Se syyttää tai puolustaa heitä. ”Pakanakansatkin, joilla ei ole lakia, saattavat luonnostaan tehdä, mitä laki vaatii. Silloin pakanat, vaikkei heillä lakia olekaan, ovat itse itselleen laki. Näin he osoittavat, että lain vaatimus on kirjoitettu heidän sydämeensä. Siitä todistaa heidän omatuntonsakin, kun heidän ajatuksensa syyttävät tai myös puolustavat heitä.” (Room. 2:14,15).

Edellinen apostoli Paavalin toteamus osoittaa, että omatunto on ihmisellä synnynnäinen ominaisuus. Tunto opastaa tai tuomitsee, kuka ihminen onkin. Mutta jos sanotaan, että omatunto on aina Jumalan ääni ihmisessä, ollaan silloin pahasti hakoteillä. Mutta jos omatunto on sidoksissa Jumalan sanaan, ennen kaikkea hyvään sanomaan Jeesuksesta Kristuksesta, se toimii oikein ja on Jumalan ääni ihmisen sisimmässä, muussa tapauksessa omatunto kykenee vain syylistämään, tuomitsemaan

ja antamaan väärää ”informaatiota”. Omantunto ei saa toimia Jumalan kirjoitetusta sanasta poiketen. ”*Ei yli sen, mikä kirjoitettu on*” (1. Kor. 4:6) Valitettavan usein omantunto on lain puolella. Se odottaa ihmiseltä lain vaatimusten täydellistä toteuttamista, koko lain pitämistä, ja kun se ei onnistu, omantunto syyllistää kantajaansa. Onko tuttua?

Kun ihminen ei ole tullut synnintuntoon, eikä omista Jeesuksen vanhurskautta, hän puhuu mieluummin asioista moraalikäsittein, eikä omantunnon pohjalta. Moraali näet tarkoittaa *maailmassa* yleisesti vallitsevia käsityksiä ja arvostuksia ja sen käyttämiä sääntöjä. Nämä säännöt *pyrkivät* määrittelemään sekä hyvän, että pahan, oikean ja väärän, hyväksymisen tai hylkäämisen. Ja kun puhumme etiikasta, se on moraalijattelua, moraalista toimintaa ja päämäärien järkevyyttä tutkiva tieteenhaara. Etiikka tarkoittaa *ihmisen käsitystä* hyvästä ja pahasta, oikeasta ja väärästä, ihmisen elämän tilanteissa tekemiä valintoja. Mutta näissä perustus on kuitenkin vain ihmisen ajattelun pohjalta syntyneitä käsityksiä ja annettuja ohjeita. Ihmisen omantunto kyllä sitoutuu niihin, jos sillä ei ole muita malleja. Sanotaan että ”omantunto” säätelee moraalisia ratkaisuja. Omantunto on siinä sitaateissa, koska se on hengellisyydestä irrotettuna määrittelemätön ominaisuus ihmisessä.

Omalletunnolle on ominaista, että se on sitoutunut niihin malleihin, jotka ihminen on oppinut tuntemaan elämänsä aikana, niihin, mitä hänelle on opetettu, ja mitä hän on oppinut. Tämän vuoksi omantunto ei toimi kaikilla ihmisillä juuri samalla tavoin, vaan se on riippuvainen kulttuuritaustasta. Omantunnon ilmoitus ei ole siis aina faktaa, tosiasiaa. On myös helppo havaita miten omantunto toimii sen mukaan, mihin yhteisöön ihminen kuuluu. Niinpä uskontojen piirissä ihmisen omantunto toimii sen mukaan, mihin uskontoon, uskontokuntaan, kirkkokuntaan, seurakuntaan tai herätysliikkeeseen henkilö kuuluu.

Väärin toimiva omantunto

Joskus omantunto on jopa ihmisen pahin vihollinen. Tämä on liiankin yleistä. Omantunto tuntuu olevan tällöin ainainen syyttäjä ja tuomari. Tällainen omantunto on paholainen ihmisen sisimmässä. Pahin tilanne vallitsee silloin, kun tätä ääntä pidetään Jumalan äänenä. Juuri tämä on niin yleistä kristillisyyden piirissä. Tyypillisintä omantunnon sairastumista ja väärin toimimista tapahtuu niin sanotuissa lahkouskonnoissa. Tällaiset uskontoliikkeet sanelevat omat, tarkat sääntönsä, joita seurakuntalaisten on pidettävä ainoina oikeina totuuksina. Asetetut säännöt ja vaatimukset eivät ole kuitenkaan aina Jumalan tahdon mukaisia, vaan kyseessä olevan liikkeen omia sääntöjä, niin sanottuja perinnäissääntöjä. Ihmisestä tulee kyseessä olevan lahkoliikkeen jäsenenä pakosta orja, joka on alistettu voimakkaiden auktoriteetti johtajien mielivallan alle. Omantunto harhautuu ja toimii tuolloin väärin. Kuitenkin asianomaisen liikkeen sisällä ajatellaan kaiken olevan kunnossa. Voidaan olla jopa ylpeitä siitä, että juuri tämä kyseinen liike on eniten jumalanvaltakunnan näköinen, tai on jopa ainoa oikea Jumalan valtakunta. Sisältäpäin katsottuna se ymmärretään olevan vaikkapa kaikkein luterilaisin, raamatullisin ja kuuliaisin liike Jumalan viinitarhassa. Tällaisessa uskonnollisessa yhdyskunnassa voi vallita kuitenkin täydellinen anarkia; Jumalan sanan hallintavallan sijaan, anarkistit, liikkeen johtajat vaativat ja toteuttavat sellaista, joka ei ole sopusoinnussa Jumalan väärentämätömän sanan kanssa. Liikkeen johto toimii tällöin omavaltaisesti. Kauheinta tässä on se, että tällaisen liikkeen johtavat vetoavat usein Jumalan sanaan ja vaativat sen pitämistä, mutta heidän sanatulkintansa voi olla pahoinkin vääristynyttä. Ihmisten omantunnot sidotaan tuolloin tottelemaan vääriä argumentteja, perusteita. Tällaista surkeutta tapaa kristillisyyden piirissä. Joissakin herätysliikkeissä on omantunnot sidottu määrättyyn vaateparteen tai muotoon, väriin ja kuosiin. Vaatimuksena on ollut liikkeen vaatima asu, jotta on ollut kelvollinen jäsenen ja kelvannut samalla Jumalalle. Näin oli aiemmin muun muassa körttipuvun laita. Tällaiset vakaumukset saattavat sitoa ihmisiä tänäkin aikana. Joissakin liikkeissä on vastaavasti noudatettava Vanhan testamentin aikaisia sääntöjä ja lakeja, kuten kymmenyksien antamista asianomaiselle liikkeelle. Sellaiset vaatimukset voivat olla ahdistava side monelle ja kuitenkin monet tällaisten liikkeiden johtajat pitävät niiden antamista perusedellytyksenä, jotta voisi edes puhua oikeasta kuuliaisuudesta.

Joissakin opetuksissa ja vaatimuksissa on menty niin pitkälle, että edellisen kaltaisen liikkeen jäsen ei saa mennä vaikkapa lääkäriin, varsinkaan psykiatriselle lääkärille, koska silloin on katsottu luovutun uskosta. Mielialalääkkeiden käyttö on tällaisissa uskontomuodoissa ehdottomasti kielletty. Psykkehoidon vastaanottaminen on tällaisessa yhteisössä tietenkin kauhistus. Menneisyyden vammoja ei saa käydä läpi. Tällaisten seurakuntien käsityksen mukaan vain uskonrukous, ahkerampi raamatunluku, totisempi katumus ja parannus, syntien tunnustaminen uudelleen ja uudelleen, sekä ehyempi antautuminen Jeesukselle, ovat ainoita oikeita keinoja parantumiseen. Ruumiin vammoissa sallitaan lääkäriapu, mutta sielunvammoissa lääkärille meno ei ole luvallista.

Mutta onko tällaista todella jossakin? Kyllä, valitettavan usein. Sitä on hyvin runsaasti nykysuomessakin. Senkaltaisista ilmiöistä kuulee usein joidenkin uskontoliikkeitten ihmisten sieluhoidossa. Liian usein niihin törmää herätyskristillisyydessä, siellä kun vaatimukset ovat liian usein kovempia, kuin vastaavasti pahoinkin hengellisesti kuolleessa korkeakirkollisuudessa. Jos toivottuja tuloksia ei heti näy, vapaiden seurakuntien ja herätyskristillisten järjestöjen ongelmana on usein se, että ei odoteta Herran apua, eikä jakseta antaa Jumalan Hengen tehdä työtään ihmisessä ja johdattaa häntä kasvuun ja Kristuksen tuntemiseen, vaan otetaan valta omiin käsiin ja aloitetaan ihmisten prässääminen ja komentelu. Pakkokäännyttämiset ovat vieläkin arkipäivää.

Moni omatunto on kaaoksessa myös sen tähden, että niinkin ihanasta asiasta kuin Jumalan ylistämisestä ja kiittämisestä on tullut suorituspakko. Tällöin seurakunnan kokoontumisiin saattaa kuulua pakonomainen ja välttämätön tunti käsien huiskuttamista ja huljutusta, suuriäänistä ja -eleistä liikehdintää, mutta vastaavasti terve raamattuopetus puuttuu tyystin kokonaan. Jos opettajilla ei ole eväitä johdattaa seurakuntalaisia syvempään Kristuksen tuntemiseen Sanan kautta, on helpompi viihdyttää, tai askarrella jotain näennäisshyödyllistä. Kirkon piirissä vaikuttavissa liikkeissä monimuotoinen rakentaminen on yksi sopiva tapa saada ihmiset viihtymään. Talkoot ja ”kökät” ovat suosittuja. Eipä ihme, että tuollaisten liikkeiden taholta kuuluu pahimmat hätähuudot.

Pahoissa suorituspainneissa ihminen on joutunut mielettömiin elämäntilanteisiin ja joku on saattanut jopa menehtyä. Vain rohkeus tulla järkiinsä ja kyky lähteä avun hakemiseen, voi pelastaa kahleisiin sidotun ihmisen – ja omantunnon. Mutta usein ei kerta kaikkiaan rangaistuksen pelosta uskalleta lähteä liikkeelle, ja varsinkaan, kun rankaisijana väitetään tuolloin olevan itse Jumalan. Itsetuhokaan ei ole tuossa tilanteessa outo asia. Tämänäyttypisiä ihmisten sitomisia monenlaiseen orjuuden ikeeseen on lähes jokaisessa kristillisessä yhteisössä.

Tietenkin poliittisessa kentässä tapahtuu paljon pahempaa alistamista ja orjuuttamista. Monien maiden poliittinen johto sitoo yhä kansalaisensa täysin oman mielivaltansa alle. Ajan mittaa tällaisten maiden kansalaiset alkavat pitää kyseistä järjestelmää jopa ainoana oikeana. Omattunnot ovat alkaneet totella täysin väärä ohjeita. Esimerkkinä olkoon vaikkapa nykyinenkin valtiokommunismi. Ihmiset ovat tällaisissa totalitäärisissä järjestelmissä valmiita menemään vaikka kuolemaan ja ovat menneetkin, sisäinen ääni yhdessä johtajien kehotusten kanssa on vaatinut sitä. Mainittakoon toisena esimerkkinä toisen maailmansodan aikaiset japanilaiset kamikaze-lentäjät. Nykyisin tällaista tapahtuu erilaisissa uskonnollisissa terroristijärjestöissä.

Yliminä

Sairastunutta sisäistä ääntä ei tulisi nimittää omaksitunnoksi, sillä kysymyksessä on jokin muu voima, joka vaikuttaja ihmisen sisimmässä. Eräs nimitys tällaiselle komentavalle äänelle on *yliminä*.

Olipa käytetty termi mikä hyvänsä, sillä tarkoitetaan vammautunutta omantunnon ääntä, joka pyrkii olemaan yksinomaan Jumalan lain ja ihmisoppien vaatimusten tulkki. Sen on synnyttänyt muun muassa ihmiseen kohdistunut syyllistäminen. Sitä harjoitetaan paljon myös hengellisissä piireissä. Ehkä itsekkin lain vankina oleva syyllistäjä sanoo kyllä rakastavansa toista ihmistä, mutta vaatii samalla tottelemaan ja olemaan ihmisenä juuri senkaltaisen kuin juuri hän haluaa alistetun olevan. Rakkautta ja vaatimusta esiintyy yhtä aikaa. Se on mahdoton yhtälö. Alistetun omatunto sairastuu siinä tilanteessa varmasti. Tällaista tapahtuu myös perhepiireissä vanhempien ja lasten

välillä, aviopuolisoiden välillä ja myös hengellisissä yhteisöissä. Vaatimusten paineessa alistettu ihminen pyrkii olemaan sitten mieliksi muille ja ponnistelee näyttääkseen kykenevänsä suoriutumaan vaatimuksista. Hän haluaa olla hyvä ihminen. Seurakunnassa hän haluaa näyttää kuinka hyvä uskovainen on.

Järkyttävien tilanne syntyy silloin, kun alistaja itse potee heikkoa itsetuntoa ja uudelleen ja uudelleen kokee tulleen yhteisössään loukatuksi. Tilanne on tuolloin hyvin neuroottinen ja ahdistava. Alistaja terrorisoi koko ajan yhteisöä, koska vaatii koko ajan ymmärrystä ja hyväksyntää. Ja jos sitä ei tule tarpeeksi, hän on poissa tolaltaan ja tarvitaan taas ympärille tyynnyttelijöitä. Jos alistaja on yhteisön johtaja, tilanne on henkisesti hyvin vaikea ja johtaa omientuntojen sairastumiseen. Henkisesti vammautuneen omatunto muuttuu tuolloin vaativaksi yliminäksi.

Yliminä ei tunne armoa. Ihmisestä tulee sen alaisuudessa vähitellen alakuloinen, masentunut ja lopulta ahdistunut. Stressi kaikessa surkeudessaan vaivaa jopa vapaa-aikana. Hänen sisimpänsä vaatii häneltä jatkuvasti täysin mahdottomia. Hän kokee koko ajan stressiä siitä, että jotakin on vielä tekemättä. Edes loma-aika työstä ei tuo helpotusta. ”Tee, tee”, sisin komentaa. Ihminen kokee tämän paineen jopa lihaksistossaan.

Psykosomaattiseksi sairaudeksi nimitetään tilaa, jossa liiaksi kuormitettu mieli siirtää osan taakoistaan kehon kannettavaksi. Yliminän synnyttämä tuhovoima voi aiheuttaa vaikeita sairaustiloja, ei vain sielunelämässä, vaan myös kehossa. Kehon kannettavaksi siirtyneet kuormat ilmenevät tuolloin päänsärkynä, niska-, hartia- jalkalihaskipuna, ja selkäkipuina, sydänvaivoina, hengenahdistuksena ja monina muina oireina. Lääkärin voi olla vaikea tunnistaa vaivojen alkusyytä, ellei hän ole riittävästi perehtynyt mahdollisen yliminän aikaansaannoksiin. Jos auttaja on perillä ihmisen mekanismeista, hän voi opastaa tätä vapautumaan yliminän synnyttämistä taakoista, ja yllätys: vaikkapa selkäkiput saattavat hellittää, kun ylisuuret henkiset taakat otetaan siltä pois. Sairaana omantunnon, eli yliminän aiheuttamat kuormat voivat olla eilisiä, tämän päivän ja huomisen murheita. Mutta Jeesus sanoo: ”...Riittää kullekin päivälle oma vaivansa” (Matt. 6:34).

Hengellisessä liikkeessä uskoon *käännytty* ja *pakotettu* ihminen saattaa sairastua ankaraan yliminänsairauteen. Tällainen ihminen pyrkii olemaan hyvin hurskas ja ihana ihminen, auttavainen ja miellyttävä, vaikei tosiasiassa edellytyksiä siihen olisikaan. Hän haluaa ”palkita” auttajiaan olemalla hyvä uskova. Jos kuitenkin käännytyksessä tuli aidosti uskoon, häneltä odotetaan heti aikuisen uskovien suorituksia. Hänen pitää pakonomaisesti ja suurieleisesti alkaa kiitellä Herraa ja todistaa uudesta elämästään moninaisin, uuvuttavin todistuspuheenvuoroin. Se on välttämätöntä, koska siinä saa käännyttäjän onnistumisen kokemuksia; seurakunta saa kuulla, kuinka erinomainen ja lahjakas evankelista heillä on! Sitten alkaa muukin ohjailu suorittamiseen ja ehdottomaan kuuliaisuuteen. Alistetusta ihmisestä tulee nopeasti näyttelevä ihminen, fariseus. Koko kristillisuus on näytelmää ja hurskastelua. Ihminen ottaa yliminänsä ja vaativien uskonto-opettajien vaatimuspaineessa roolin, jossa hän näyttelee uskovaista, jonkalainen hän kuvittelee tosiuskovan olevan, tai millaisena tuo rooli kuvataan hänelle muiden toimesta. Hän alkaa viljellä raamatunlauseita kaikissa mahdollisissa paikoissa. Hän on lähtenyt sellaiselle pyhityksen tielle, jolla ei kukaan omin voimin, eikä lyhyessä ajassa onnistu kulkemaan. Hänelle on annettu matkaevääksi pitkä synti- ja vaatimusluettelo noudatettavaksi, mutta evankeliumin ihanuudesta ei kenelläkään tunnu olevan tietoaakaan. Kaikki lupaukset muuttuivat nopeasti orjuuttavaksi puurtamiseksi, vaikka kääntyvähän piti saattaa Jeesuksen opetusten mukaan lepoon, rauhaan, iloon ja vapauteen. Käännytty ja sairaaseen lahkohenkiiseen liikkeeseen parannuksen tehnyt saa kovin vammaisen mallin, eli peilin, elämänsä. Koko ihminen vammautuu, ei yksin omatunto.

Jeesus sanoo: ”Voi teitä, kirjanoppineet ja fariseukset, te ulkokullatut, kun te kierrätte meret ja mantereet tehdäkseen yhden käännyttäneen; ja kun joku on siksi tullut, niin teette hänestä helvetin lapsen, kahta vertaa pahemman, kuin te itse olette!” (Matt. 23:15).

Yliminäsaarauteen liittyy olennaisesti myös *ehdollistuminen*, josta on myös aiemmilla luennoilla puhuttu. Ihminen alistuu siinä monille erilaisille vaikutteille ja alkaa totella kaikkia mahdollisia viestejä. Hän on ehdollistunut tottelemaan. Se on hänen luontonsa. Kun hän lukee jostakin kirjasta paaston välttämättömyydestä hengellisessä elämässä, hän on kohta jo paastoamassa parikin kertaa viikossa. Jos uhri on vaikkapa diabeetikko, seuraukset voivat olla vakavat; hän vapisee kuin haavanlehti ponnistellessaan ja toteuttaessaan vaatimuksia ja on poissa tolaltaan. Hän ei tajua, että jotkut vaatimukset voivat olla jopa hengenvaarallisia. On hyvä jos lähellä on joku terve lähimmäinen joka tulee apuun ja rakkauden hengessä komentaa: ”Sylvi syömään!”

Lapsuus on ehkä herkin aika sairastua yliminä aikaansaamaan kirokseen. Kovin ankara, jopa sairaaloinen kasvatus kurituksineen voi kasvattaa sairaan omantunnon ja kaikenlisäksi heikon itsetunnon. Tällaisen kotikasvatuksen saanut lapsi ei kasva aina terveeksi aikuiseksi. Pelot, arkuus, käsittämättömät suorituspainet, alakulo ja jopa ahdistuneisuus seuraavat koko eliniän, ellei ongelmien syitä osata selvittää, ja kyetä auttamaan uhria paranemisen tielle. Edellinen on yksi suomalaisten kansantaudeista. Meillä lienevätkin maailman synkimmät masennussairaus- ja itsemurhatilastot.

Kun tilaisuus tulee, yliminä omaava ihminen saattaa itse alkaa alistamaan muita. Näin hän aiwan kuin kosta kokemansa vääryydet. Kohteena ovat tuolloin jopa täysin viattomat ihmiset. Nettikirjana ilmestyneessä teoksessani UUDISTUS, kuvaan tällaista harhaan joutunutta yhteisöä. Kirja löytyy osoitteesta: www.sanaveli.com / kirjaesittelyt.

On ehdottomasti muistettava, että yliminä komentoon sairastunutta ihmistä ei tule enää sielunhoidossa syyllistää, sillä hän on pääsääntöisesti itse uhri. Hän tarvitsee evankeliumin ihanaa ilmapiiriä. Hän tarvitsee armollista ihmistä lähelleen. Hänelle on kuvattava armon Herra kaikessa suloisuudessaan, Herra, jolla ei ole mitään vaatimuksia ja joka tarjoaa armoa ja autuutta ilman ehtoja. Hän, Herra julistaa vapautta ja kaiken ymmärryksen ylikäyvää rauhaa. Tällaiseen armosanaan on sairastunut omatunto johdatettava ja tuolloin hirvittävä ja syyttävä yliminä alkaa menettää otettaan.

Hoitamisessa on kysymys myös siitä, etteivät sairas omatunto ja yliminä ole aina pelkkä hengellinen ongelma, vaan myös ihmisen sielunelämä, psyyke, on saattanut pahoinkin vammautua. Tällöin pelkkä hengellinen sielunhoito ei auta. Sairastava pettyy entistä enemmän kun rukous, rippi ja syntien tunnustaminen, ja muu senkaltainen, eivät anna apua. Tilanne voi jopa pahentua. Tarvitaan myös ihmisen kuulemista. On läpikäytävä niitä vanhoja sairaita olosuhteita, joissa vammat syntyivät ja kerrotaan kuinka tästä sielunvammasta voi parantua. Kun sisäisesti sairas alkaa ehkä ensikeran ymmärtää tautinsa todellisia syitä, kun tuskatilalle tulee oikea nimi, ja sen taakse aletaan nähdä, paranemiseen voi olla hyvät mahdollisuudet. Surullista on, kuinka usein yliminäsairas ihminen joutuu kohtaamaan monen laista puoskaria hakiessaan apua. Harvoin edes lääkärit ja papistokaan taajuavat, mikä autettavaa todellisuudessa vaivaa. Kuitenkin yliminä, sairastunut omatunto voi olla kaiken pahanolon syy ja koko ihminen kärsii suunnattomasti.

Lohdullista kuitenkin on se, että edellä kuvatusta oireyhtymästä, syndroomasta voi parantua. Omat kokemukseni tästä sairaudesta ja siitä parantumiseen olen kertonut kirjassani KAKSI PERINTÖÄ.

On välttämätöntä säilyttää terve, raitis ja hyvä omatunto. ”säilytä usko ja hyvä omatunto! Jotkut ovat sen hylänneet ja ovat haaksirikkoutuneet uskossaan” (1. Tim. 1:19). ”Sillä meidän kerskauksemme on tämä: meidän omantuntomme todistus siitä, että me maailmassa ja varsinkin teidän luonnanne olemme vaeltaneet Jumalan pyhydessä ja puhtaudessa, emme lihallisessa viisaudessa, vaan Jumalan armossa” (2. Kor. 1:12).

On siis todella tarpeellista tunnistaa toisistaan terve omatunto ja yliminä. Emme saa antaa omantunnon sairastua yliminuuuteen. Emme saa vaelttaa omassa pyhydessämme ja puhtaudessamme, emme omassa viisaudessamme, vaan yksin Jumalan armossa.

Amen.